

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Datum 29 februari 2008

Ons kenmerk D/2008003878

Onderwerp Schriftelijke vragen Van Bommel over de arrestatie van een
Afghaanse burger in Kamp Holland en het gebruik van
particuliere beveiligingsbedrijven

Hierbij bied ik u, mede namens mijn collega van Buitenlandse Zaken, de antwoorden aan op de vragen van het lid Van Bommel (SP) over de arrestatie van een Afghaanse burger in Kamp Holland en het gebruik van particuliere beveiligingsbedrijven (kenmerk 2070810930, ingezonden 7 februari 2008)

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop

Defensie

Vragen van het lid Van Bommel (SP) aan de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken over de arrestatie van een Afghaanse burger in Kamp Holland en het gebruik van particuliere beveiligingsbedrijven (ingezonden 7 februari 2008 met kenmerk 2070810930).

- 1 Kunt u aangeven wat de stand van zaken is in het onderzoek van de gearresteerde Afghaan in Kamp Holland in Uruzgan die volgens een bericht in de pers wordt verdacht van het voorbereiden van een aanslag? 1) Is het beramen van een aanslag officieel de verdenking? Indien neen, waarvan wordt hij verdacht?**
- 2 Indien hij niet langer verdachte is, wordt hij weer in zijn functie aan het werk gezet? Indien neen, waarom niet?**
- 3 Is deze verdachte medewerker van een particulier beveiligingsbedrijf dat door u wordt ingehuurd voor aanvullende werkzaamheden voor de Nederlandse militairen in Uruzgan? Zo ja, bij welke maatschappij is hij onder contract? Wat was zijn functie op Kamp Holland? Hoeveel personeel heeft deze maatschappij? In welke functies zijn deze mensen tewerkgesteld? Op welke wijze screent u de medewerkers van het bedrijf?**

Op 20 januari is de basis Kamp Holland doorzocht na geruchten over een mogelijke dreiging tegen de Nederlandse militairen. Hierbij is een Afghaanse man aangehouden. Om veiligheidsredenen worden geen nadere details gegeven. Er is echter geen explosief materiaal aangetroffen.

De aangehouden man was werkzaam als tolk op Kamp Holland. Het onderzoek naar hem is snel gesloten. Hij was geen verdachte meer. Door het incident is echter wel een vertrouwensbreuk ontstaan en werd het niet langer wenselijk geacht de betrokkene nog toegang tot Kamp Holland te verlenen. Zijn contract is opgezegd en de man is naar Kandahar gebracht en teruggegaan naar de tolkenorganisatie waartoe hij behoorde.

- 4 Hoeveel particuliere beveiligingsbedrijven heeft u in Afghanistan in dienst? Op welke plaatsen zijn zij in dienst? 2)**

Defensie

5 Voor welke functies zijn deze bedrijven in dienst? Welke bedrijven zijn het en op welke manier kunnen ze bij u een contract verwerven? Om hoeveel mensen gaat het in totaal? Is er een open inschrijving?

Afgelopen jaar heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken voor taken op het gebied van beveiligingsmanagement en persoonsbeveiliging op enkele posten in het buitenland, na het doorlopen van een aanbestedingsprocedure, een nieuwe raamovereenkomst gesloten met drie beveiligingsbedrijven. Met één van deze drie bedrijven is na zorgvuldige vergelijking van drie offertes vervolgens een uitvoeringsovereenkomst gesloten voor beveiligingstaken te Kabul. Momenteel worden opnieuw offertes vergeleken voor een volgende periode. Ter bescherming van operationele gegevens en uit oogpunt van concurrentiegevoeligheid, hecht ik eraan geen nadere mededelingen te doen over de naam van dit bedrijf en het precieze aantal beveiligers dat deze taken uitvoert. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een lokaal particulier beveiligingsbedrijf voor aanvullende logistieke en controlerende taken in het kader van de beveiliging van de diplomatieke compound te Kabul. Gelet op de huidige veiligheidssituatie aldaar staat de vereiste betrouwbaarheid vooralsnog een openbare aanbesteding van deze diensten in de weg.

Voor de beveiliging van de Nederlandse kampementen in Uruzgan maakt de TFU gebruik van lokaal Afghaans beveiligingspersoneel, die de TFU *Afghan Security Guards (ASGs)* noemt. Door Nederland worden ongeveer 250 ASGs individueel ingehuurd en ingezet voor het bemannen van statische posten en het lopen van patrouilles. De voorwaarden waaronder ASGs worden ingehuurd, zijn vastgelegd in contracten met de individuele leden en de commandant van de ASGs. De ASGs waren eerder door de Verenigde Staten ingehuurd in Uruzgan. Nederland heeft deze inhuur voortgezet.

Op dit moment worden de ASGs ingezet voor het bemannen van controleposten in Deh Rawod. Het gaat hier om een tijdelijke inzet op nadrukkelijk verzoek van de provinciale autoriteiten. Zodra reguliere Afghaanse veiligheidsdiensten in staat zijn de posten over te nemen zal de inzet van ASGs worden beëindigd.

Defensie

Voor een uitgebreid overzicht van door Nederland ingehuurd civiele dienstverleners in Afghanistan verwijst ik naar de stand van zakenbrief Afghanistan van 15 februari jl. (Kamerstuk 27925, nr. 295).

6 Kunt u in alle gevallen aangeven waarom u gebruik maakt van deze firma's en waarom u het werk niet door Nederlandse dan wel Afghaanse troepen laat uitvoeren?

De beschikbare Afghaanse militairen en politieagenten moeten waar mogelijk worden ingezet voor het uitvoeren van nationale taken waarbij ze een directe bijdrage aan de veiligheid van de Afghaanse bevolking kunnen leveren. Het belasten van de beschikbare Afghaanse veiligheidsdiensten voor genoemde beveiligingstaken beperkt hun inzetmogelijkheden voor de nationale veiligheidstaken en is daarmee minder gewenst.

Nederlandse eenheden worden ingezet voor de bewaking van de binnenring van Kamp Holland. Zoals in de artikel 100-brief vermeld, is het de bedoeling dat deze taak door één van de nieuwe partners wordt overgenomen.

7 Is het waar dat de Koninklijke Marechaussee nauw samenwerkt met het Amerikaanse bedrijf Dyncorp? 3) Zo ja, waaruit bestaat die samenwerking in het algemeen en wat wordt bedoeld met opleiding en training van Afghaanse veiligheidstroepen? Kent u de klachten aangaande Dyncorp zoals die ook door de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) worden beschreven? Zo ja, waarom bent u toch met Dyncorp in zee gegaan?

Dyncorp wordt ingehuurd door de Verenigde Staten voor het verlenen van diverse ondersteunende diensten in Afghanistan, vooral gericht op de training en begeleiding van de politie. Zo geeft het bedrijf basispolitietrainingen op de Nederlandse bases Kamp Holland en Kamp Hadrian en bezoekt het regelmatig samen met de Afghaanse agenten politiecheckpoints om ter plekke aanvullende training te geven. Hierbij werkt Dyncorp intensief samen met de TFU. Er zijn geen klachten bekend over het optreden van Dyncorp in Uruzgan.

Defensie

8 Is het waar dat medewerkers van particuliere beveiligingsbedrijven geweld kunnen gebruiken zonder dat Nederland hierbij verder op enigerlei wijze is betrokken of daarvan weet heeft?

Nee. Zoals eerder is gemeld in antwoorden op vragen van Tweede Kamerlid Pechtold (7 november 2007, vraagnummer 2070801510) zijn medewerkers van particuliere beveiligingsbedrijven tijdens de uitvoering van hun werkzaamheden gehouden aan de geweldsinstructie die is opgenomen in de raamovereenkomst tussen deze bedrijven en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Op grond van deze geweldsinstructie zullen zij geen geweld aanwenden, tenzij een directe aanwending van geweld, door omstandigheden gedreven, noodzakelijk is en geen andere middelen ter voorkoming van dat geweld ter beschikking staan. De particuliere beveiligingsfunctionarissen zijn bovendien krachtens eerder genoemde raamovereenkomst gehouden aan de geldende bepalingen van het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken en vallen onder het gezag van de Chef de Poste. In de geweldsinstructie is verder bepaald dat zij onverwijld melding moeten maken (in een rapport) van feiten, redenen en omstandigheden en gevolgen, mochten zij tijdens de uitoefening van hun functie geweld hebben aangewend.

Voor de ASGs geldt een geweldsinstructie die als bijlage bij het contract met een lid van de ASG is gevoegd. De ASGs zijn contractueel gehouden deze instructie te volgen. De ASGs staan formeel niet onder militair bevel van ISAF-militairen en zij vallen niet onder het Nederlands militair straf- en tuchtrecht. Hun contract bepaalt dat zij de aanwijzingen van de ISAF-commandant volgen. Het niet volgen van deze aanwijzingen kan reden zijn voor ontslag. Het contract bepaalt ook dat de ASGs zich zullen houden aan alle relevante Afghaanse wet- en regelgeving en dat zij de mensenrechten zullen respecteren. De geweldsinstructie voor de ASGs is gebaseerd op het recht op zelfverdediging.

9 Wat is de aansprakelijkheid van Nederland in geval van gebruik van geweld door leden van een particulier beveiligingsbedrijf dat in dienst is van de Nederlandse krijgsmacht? Kunt u dat toelichten?

Of er sprake is van aansprakelijkheid hangt uiteindelijk af van de concrete omstandigheden van een voorval. Onderscheid moet hierbij worden gemaakt tussen aansprakelijkheid op grond van het volkenrecht en op grond van het civiele recht.

Defensie

Onder het volkenrecht is een staat aansprakelijk wanneer het handelen in kwestie toe te rekenen is aan de staat én dit handelen in strijd is met een internationale verplichting van die staat. In beginsel is het handelen van particulieren niet toerekenbaar aan de staat. Dit is anders wanneer de staat effectieve controle uitoefent over de handeling in kwestie. Het enkel inhuren van een particulier beveiligingsbedrijf kan niet worden gezien als het uitoefenen van effectieve controle. Het ter plaatse direct aansturen van werknemers van een particulier beveiligingsbedrijf is wel een vorm van effectieve controle.

Wat betreft de civielrechtelijke aansprakelijkheid is - naast de concrete omstandigheden van het geval - het antwoord op de vraag afhankelijk van welk recht op de specifieke situatie van toepassing is (Afghaans of Nederlands recht). Uitgangspunt van Defensie is om in overeenkomsten met civiele dienstverleners op te nemen dat de Staat niet aansprakelijk is voor onrechtmatig handelen door (een werknemer van) het bedrijf en dat Defensie gevrijwaard wordt voor aanspraken van derden terzake. Het bedrijf dient zichzelf en zijn werknemers te verzekeren tegen de risico's die zich voor kunnen doen, waarbij de kosten voor de premies zullen worden doorberekend in de prijs van de overeenkomst.

In de reactie van de regering op het advies van de AIV over de inhuur van private militaire bedrijven zal nader ingegaan worden op dit onderwerp.

- 1) de Volkskrant, 23 januari 2008
- 2) Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2007-2008, nr. 529
- 3) AIV no 59. "De inhuur van private militaire bedrijven", december 2007